

RIKSDAGENS SVAR 28/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om försäkringsavtal och vissa andra lagar som har samband med den

Ärende

Regeringen har till 2009 års riksmöte överlämnat sin proposition med förslag till lag om ändring av lagen om försäkringsavtal och vissa andra lagar som har samband med den (RP 63/2009 rd).

Beredning i utskott

Ekonomiutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (EkUB 3/2010 rd).

Beslut

Nu församlade riksmöte har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om försäkringsavtal

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 28 juni 1994 om försäkringsavtal (543/1994) 25 § och 49 § 3 mom.,

ändras 1 §, 2 § 3 mom., 3—5 och 7 §, 11 § 1 och 3 mom., 13 §, 15 § 2 mom., 16, 17, 19 och 20 §, 24 § 3 mom., 26 och 27 §, 30 § 3 mom., 34 §, 35 § 3 mom., 38 §, 40 § 1 mom., 41, 42 och 47 §, 51 § 1 mom., 53, 54 och 64 §, 70 § 2 mom., 72—74 §, 75 § 3 mom. och 79 § 1 mom.,

av dem 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 82/1998, 5 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 30/2005, 13 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 93/1999 och 74 § sådan den lyder i lag 142/2009, samt

fogas till lagen nya 4 a, 6 a, 9 a, 17 a, 17 b och 20 a § som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på andra försäkringar än lagstadgade försäkringar.

Lagen tillämpas dock på försäkringar enligt trafikförsäkringslagen (279/1959), patientskadelagen (585/1986) och lagen om miljöskadeför-

säkring (81/1998), om inte något annat bestäms i dessa lagar.

Denna lag gäller inte återförsäkring.

2 §

Definitioner

— — — — —
En försäkring som erbjuds en grupp och där premien helt eller delvis ska betalas av den försäkrade (*gruppförmånsförsäkring*) betraktas vid

tillämpningen av denna lag som en individuell försäkring.

3 §

Bestämmelsernas tvingande karaktär

Ett avtalsvillkor är ogiltigt, om det till nackdel för någon annan försäkrad eller ersättningsberättigad än försäkringstagaren avviker från vad denna lag föreskriver.

Ett avtalsvillkor som till nackdel för försäkringstagaren avviker från bestämmelserna i denna lag är ogiltigt i förhållande till en konsument samt till en sådan annan fysisk eller juridisk person som i sin egenskap av försäkringsgivarens avtalspart kan jämföras med en konsument, med beaktande av arten och omfattningen av sin näringsverksamhet eller annan verksamhet samt förhållandena i övrigt. Bestämmelserna i detta moment gäller inte gruppförsäkring.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. gäller inte kredit- eller borgensförsäkring, sådan sjöförsäkring eller annan transportförsäkring som har tecknats av en näringsidkare och inte heller sådan försäkring av luftfartyg som har tecknats av en näringsidkare.

4 §

Bestämmelser som ska tillämpas på gruppförsäkring

På gruppförsäkring tillämpas bestämmelserna i 1—4, 8, 15, 18, 20, 20 a, 22—37, 44 och 46 §, 47 § 3 mom., 48—51, 55, 56, 59—61 och 67—82 §. På gruppförsäkring som är i kraft endast under ett tillfälligt besök på en avtalad plats eller under deltagande i verksamhet som pågår högst en månad tillämpas endast bestämmelserna i 1—4, 8 och 22—37 §, 47 § 3 mom., 55, 59—61, 69—75, 81 och 82 §.

4 a §

Bestämmelser som ska tillämpas på kapitaliseringsavtal

På en placeringsförsäkring i vilken det inte finns någon försäkrad (*kapitaliseringsavtal*) tillämpas bestämmelserna i 1—3, 5, 6, 6 a, 7—9, 12, 13, 13 a, 51 och 52 §.

2 kap.

Information om försäkringen

5 §

Information innan avtal ingås

Innan ett försäkringsavtal ingås ska försäkringsgivaren ge försäkringssökanden den information som behövs för bedömning av försäkringsbehovet och för valet av försäkring, såsom information om försäkringsformerna, premierna och försäkringsvillkoren. När informationen ges ska uppmärksamhet även fästas vid väsentliga begränsningar i försäkringsskyddet. Dessutom ska uppmärksamhet fästas vid omständigheter som är väsentliga för valet av placeringsobjekt som eventuellt hänför sig till försäkringen, varvid den sökandes tidigare erfarenhet av och syfte med placeringen ska beaktas särskilt.

Information behöver inte ges, om den sökande inte önskar sådan eller om det skulle medföra oskäligt besvär.

Vid distansförsäljning av försäkringar ska konsumenten dessutom få den förhandsinformation som avses i 6 a kap. i konsumentskyddslagen (38/1978).

6 a §

Meddelande om avslagsgrund

Om en konsument eller den som enligt 3 § 2 mom. kan jämföras med en konsument inte meddelas försäkring ska grunden för avslaget meddelas försäkringssökanden, om inte avslaget grundar sig på 26 § i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansie-

ring av terrorism (503/2008). Grunden ska meddelas skriftligen. Den ska vara förenlig med lag och god försäkringssed.

7 §

Information under försäkringens giltighetstid

Försäkringsgivaren ska årligen lämna försäkringstagaren ett meddelande med upplysningar om försäkringsbeloppet och om andra sådana omständigheter beträffande försäkringen som är av uppenbar betydelse för försäkringstagaren. Närmare bestämmelser om de upplysningar som ska ges i det årliga meddelandet finns dessutom i 26 och 27 §. Efter ett försäkringsfall ska försäkringsgivaren lämna behövliga upplysningar till den som har rätt att kräva en prestation av försäkringsgivaren.

9 a §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Genom förordning av justitieministeriet kan det utfärdas närmare bestämmelser om hur de uppgifter som räknas upp i bilaga III till Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83 EG om livförsäkring ska lämnas.

Finansinspektionen får meddela föreskrifter om hur kostnaderna för och intäkterna av sparlivförsäkringar och pensionsförsäkringar ska räknas och meddelas.

11 §

Answarets inträdande

Försäkringsgivarens ansvar inträder när försäkringsgivaren eller försäkringstagaren ger eller sänder ett antagande svar på den andra avtalshavarens anbud, om ingen annan tidpunkt har avtalats enskilt med försäkringstagaren.

Om det med beaktande av försäkringens art eller av någon annan särskild orsak föreligger

skäl därtill, får det i försäkringsvillkoren anges att premiebetalning är en förutsättning för att försäkringsgivarens ansvar ska inträda. Försäkringsgivaren ska för att få åberopa en sådan bestämmelse i försäkringsvillkoren göra en anteckning om detta på premiefakturan.

13 §

Försäkringstagarens rätt till fribrev eller återköpsvärde vid personförsäkring

Om besparing har uppkommit av de premier som försäkringstagaren har betalat, har försäkringstagaren rätt att avbryta premiebetalningen och enligt försäkringsvillkoren få en försäkring som motsvarar försäkringens sparandel (*fribrev*) eller få en sparandel som räknats ut enligt försäkringsvillkoren (*återköpsvärde*).

När en personförsäkring upphör har försäkringstagaren rätt till återköpsvärdet, även om försäkringsgivaren annars vore fri från ansvar.

I villkoren för en pensionsförsäkring får det dock föreskrivas att försäkringstagaren inte har sådan rätt till återköpsvärdet som föreskrivs i 1 eller 2 mom.

15 §

Försäkringsgivarens rätt att säga upp en skadeförsäkring under försäkringsperioden

Försäkringsgivaren ska efter att ha fått vetenskap om uppsägningsgrunden säga upp försäkringen skriftligen utan obefogat dröjsmål. I meddelandet om uppsägningen ska uppsägningsgrunden anges. Om uppsägningen inte görs på det sätt som anges i detta moment förlorar försäkringsgivaren sin uppsägningsrätt, om inte försäkringstagaren i de fall som avses i 1 mom. 2 punkten svikligen har åsidosatt sin upplysningsplikt enligt 26 § 1 mom. Försäkringen upphör att gälla en månad efter det att uppsägningsmeddelandet har avsänts.

16 §

Uppsägning av fortlöpande skadeförsäkring

Det kan bestämmas i villkoren för en skadeförsäkring att försäkringsgivarens ansvar fortsätter en försäkringsperiod i sänder, om ingendera avtalsparten säger upp avtalet (*fortlöpande skadeförsäkring*).

Försäkringsgivaren har rätt att säga upp en fortlöpande skadeförsäkring att upphöra i slutet av försäkringsperioden. För uppsägningen ska det finnas en grund som överensstämmer med god försäkringssed. Uppsägningsmeddelandet ska sändas till försäkringstagaren senast en månad före försäkringsperiodens utgång. I meddelandet ska uppsägningsgrunden anges, om inte uppsägningen grundar sig på 26 § i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Om uppsägningen inte görs på det sätt som anges i detta moment är uppsägningen ogiltig.

Bestämmelser om försäkringstagarens rätt att säga upp en försäkring finns i 12 §.

17 §

Försäkringsgivarens rätt att säga upp en personförsäkring

Försäkringsgivaren har rätt att säga upp en personförsäkring, om

1) försäkringstagaren eller den försäkrade innan försäkringen meddelades gav försäkringsgivaren oriktiga eller bristfälliga uppgifter uppsåtligen eller av sådan oaktsamhet som inte kan anses vara ringa och försäkringsgivaren inte skulle ha meddelat försäkringen med kännedom om det rätta sakförhållandet,

2) försäkringstagaren eller den försäkrade har förfarit svikligen när han eller hon uppfyllde sin upplysningsplikt men försäkringsavtalet ändå är bindande för försäkringsgivaren med stöd av 24 § 3 mom., eller

3) det i en omständighet som hänför sig till den försäkrade och som är av betydelse för bedömningen av försäkringsgivarens ansvar har skett en i 27 § avsedd förändring som ökar ris-

ken för skada och försäkringsgivaren inte skulle ha meddelat försäkringen i det fall att omständigheten skulle ha förelegat i förändrad form redan då försäkringen meddelades.

Försäkringsgivaren får även säga upp en personförsäkring, om

1) den försäkrade uppsåtligen har framkallat försäkringsfallet, eller

2) den försäkrade efter försäkringsfallet svikligen har lämnat försäkringsgivaren oriktiga eller bristfälliga upplysningar som är av betydelse för bedömningen av försäkringsgivarens ansvar.

Försäkringsgivaren ska efter att ha fått vetenskap om uppsägningsgrunden säga upp försäkringen skriftligen utan obefogat dröjsmål. I meddelandet om uppsägningen ska uppsägningsgrunden anges. Om uppsägningen inte görs på det sätt som anges i detta moment förlorar försäkringsgivaren sin uppsägningsrätt. Försäkringen upphör att gälla en månad efter det att försäkringsgivaren har sänt uppsägningsmeddelandet till försäkringstagaren.

Bestämmelser om försäkringsgivarens rätt att säga upp en försäkring på grund av försenad premiebetalning finns i 39 §.

17 a §

Försäkringsgivarens rätt att med stöd av försäkringsvillkoren säga upp en olycksfallsförsäkring och en sjukförsäkring

I villkoren för olycksfallsförsäkringar och sjukförsäkringar för vilka regelbunden premiebetalning har avtalats (*premieperiod*) får det föreskrivas att försäkringsgivaren har rätt att säga upp försäkringen att upphöra att gälla vid utgången av premieperioden. Om premieperioden är kortare än ett år eller det inte har avtalats om någon premieperiod, har försäkringsgivaren endast rätt att säga upp försäkringen att upphöra att gälla vid utgången av kalenderåret.

En försäkring får inte sägas upp av den anledningen att den försäkrades hälsotillstånd har försämrats efter det att försäkringen tecknades eller av den anledningen att ett försäkringsfall har inträffat. Uppsägningsgrunden ska även i övrigt vara förenlig med god försäkringssed.

Ett meddelande om uppsägning ska sändas till försäkringstagaren senast en månad före den tidpunkt då försäkringsperioden går ut enligt 1 mom. I meddelandet ska uppsägningsgrunden anges. Om uppsägningen inte görs på det sätt som anges i denna paragraf är uppsägningen ogiltig.

17 b §

Gruppformånsförsäkrings upphörande

Utöver vad som bestäms om uppsägning av försäkringar får det i försäkringsvillkoren för gruppformånsförsäkringar föreskrivas att försäkringen upphör att gälla för en försäkringstagare också på grund av att denne utträder eller utesluts ur gruppen. Om en försäkring upphör att gälla på denna grund, ska försäkringsgivaren skriftligen meddela försäkringstagaren om grunden och tidpunkten för försäkringens upphörande. Försäkringen får upphöra att gälla tidigast en månad efter det att meddelandet sänts.

19 §

Ändring av avtalsvillkoren för en fortlöpande skadeförsäkring vid inträdet av en ny försäkringsperiod

I försäkringsvillkoren för fortlöpande skadeförsäkring får föreskrivas att försäkringsgivaren har rätt att ändra premien och övriga avtalsvillkor på de grunder som närmare anges i försäkringsvillkoren. Försäkringsgivaren har dessutom rätt att göra sådana mindre ändringar i försäkringsvillkoren som inte påverkar försäkringsavtalets huvudsakliga innehåll.

I samband med premiefakturan ska försäkringsgivaren sända försäkringstagaren ett meddelande om hur premien eller övriga avtalsvillkor ändras. I meddelandet ska nämnas att försäkringstagaren har rätt att säga upp försäkringen. Ändringen träder i kraft vid ingången av den första försäkringsperiod som infaller efter att en månad förflutit efter det att försäkringsgivaren

sände ett i detta moment avsett meddelande om ändring av avtalsvillkoren till försäkringstagaren.

20 §

Fortsatt personförsäkring med ändrade villkor

Om en försäkringstagare eller en försäkrad uppsåtligen eller av oaktsamhet som inte kan anses vara ringa har försummat sin upplysningsplikt enligt 22 § och försäkringsgivaren skulle ha meddelat försäkring endast mot högre premie eller annars på andra villkor än de avtalade, om försäkringsgivaren hade fått korrekta och fullständiga upplysningar, ska försäkringen fortsätta med de premierna och på de villkoren. Det samma gäller om försäkringstagaren eller den försäkrade när han eller hon uppfyllde sin upplysningsplikt handlade svikligen men försäkringsavtalet ändå är bindande för försäkringsgivaren med stöd av 24 § 3 mom.

Försäkringen fortsätter på motsvarande sätt att gälla med ändrade villkor, om det i en omständighet som hänför sig till den försäkrade och som är av betydelse för bedömningen av försäkringsgivarens ansvar har skett en sådan förändring som avses i 27 § och försäkringsgivaren skulle ha meddelat försäkringen endast mot högre premie eller annars på andra villkor i det fall att omständigheten skulle ha förelegat i förändrad form redan då försäkringen meddelades.

När försäkringsgivaren har fått kännedom om att upplysningsplikten försummats eller att en omständighet som hänför sig till den försäkrade förändrats, ska försäkringsgivaren utan obefogat dröjsmål sända ett meddelande till försäkringstagaren om hur och när premien eller andra avtalsvillkor ändras. I meddelandet ska nämnas att försäkringstagaren har rätt att säga upp försäkringen. Om försäkringsgivaren inte sänder något meddelande i enlighet med detta moment förlorar försäkringsgivaren sin rätt att ändra premien eller villkoren.

20 a §

Ändring av avtalsvillkoren för en personförsäkring

I försäkringsvillkoren för en personförsäkring får föreskrivas att försäkringsgivaren har rätt att ändra premien och övriga avtalsvillkor på de grunder som närmare anges i försäkringsvillkoren. Premien och de övriga avtalsvillkoren får dock inte ändras av den anledningen att den försäkrades hälsotillstånd har försämrats efter det att försäkringen tecknades eller av den anledningen att ett försäkringsfall har inträffat.

Premien och de övriga avtalsvillkoren för en livförsäkring får ändras endast om det finns särskilda skäl för en ändring på grund av förändringar i den allmänna skadeutvecklingen eller räntenivån och innehållet i försäkringsavtalet inte väsentligt ändras jämfört med det ursprungliga avtalet.

Försäkringsgivaren har dessutom rätt till sådana smärre ändringar i försäkringsvillkoren för en personförsäkring som inte påverkar försäkringsavtalets huvudsakliga innehåll.

Om bestämmelserna om arbetspension har ändrats, får försäkringsgivaren trots denna paragraf ändra premien eller övriga avtalsvillkor för en icke formbunden arbetspensionsförsäkring i överensstämmelse med de ändrade bestämmelserna.

Försäkringsgivaren ska sända ett meddelande till försäkringstagaren om hur premien eller övriga avtalsvillkor ändras. I meddelandet ska nämnas att försäkringstagaren har rätt att säga upp försäkringen. Ändringen träder i kraft vid ingången av den första premieperiod eller, om premieperioden är kortare än ett år eller om ingen premieperiod avtalats, vid ingången av det första kalenderår som följer efter att en månad förflutit efter det att försäkringsgivaren sände ett i detta moment avsett meddelande om ändring av avtalsvillkoren till försäkringstagaren.

24 §

Försummelse av upplysningsplikten vid personförsäkring

Om resultatet av de påföljder som föreskrivs i 1 och 2 mom. blir uppenbart oskäligt för försäkringstagaren eller den som är berättigad till försäkringsersättning kan påföljderna jämkas.

26 §

Ökning av risken vid skadeförsäkring

I försäkringsvillkoren för en skadeförsäkring får föreskrivas att försäkringstagaren ska meddela försäkringsgivaren, om det i de förhållanden som uppgavs när försäkringsavtalet ingicks eller som antecknades i försäkringsbrevet har skett en förändring som väsentligt ökar risken för skada och som försäkringsgivaren inte kan anses ha beaktat när avtalet ingicks. Försäkringsgivaren ska påminna försäkringstagaren om denna skyldighet i det årliga meddelande som avses i 7 §.

Försäkringstagaren ska underrätta försäkringsgivaren om en i 1 mom. avsedd förändring senast en månad efter det att försäkringstagaren erhållit det första årliga meddelandet efter förändringen.

Om försäkringstagaren uppsåtligt eller av oaktsamhet som inte kan anses vara ringa åsidosätter sin skyldighet enligt 2 mom., kan ersättningen sänkas eller förvägras.

27 §

Ökning av risken vid personförsäkring

Om någon omständighet som hänför sig till den försäkrade, såsom yrke, fritidsintressen eller boningsort, har betydelse för bedömningen av försäkringsgivarens ansvar vid personförsäkring, får det i försäkringsvillkoren föreskrivas att försäkringstagaren ska underrätta försäkringsgivaren om förändringar i dessa omständigheter. Förändringar i hälsotillståndet betraktas inte som riskökning enligt denna paragraf och de om-

fattas inte heller av upplysningsplikten. Försäkringsgivaren ska påminna försäkringstagaren om upplysningsplikten i det årliga meddelande som avses i 7 §.

Försäkringstagaren ska underrätta försäkringsgivaren om en i 1 mom. avsedd förändring senast en månad efter det att han eller hon erhållit det första årliga meddelandet efter förändringen.

Om försäkringstagaren uppsåtligt eller av oaktsamhet som inte kan anses vara ringa åsidosätter sin skyldighet enligt 2 mom., gäller på motsvarande sätt bestämmelserna i 24 § 2 och 3 mom.

30 §

Framkallande av försäkringsfall vid skadeförsäkring

I försäkringsvillkoren för en skadeförsäkring får dessutom föreskrivas att ersättningen till den försäkrade kan sänkas eller förvägras i det fall att den försäkrades bruk av alkohol eller narkotika har varit en bidragande orsak till försäkringsfallet. I försäkringsvillkoren för motorfordonsförsäkring får det föreskrivas hur användning av alkohol, narkotika eller andra berusningsmedel påverkar försäkringsersättningen enligt bestämmelserna i 7 § 4 och 5 mom. i trafikförsäkringslagen.

34 §

Sänkning eller förvägrande av ersättning vid skadeförsäkring

Vid prövningen av om ersättningen från en skadeförsäkring ska sänkas eller förvägras på någon grund som föreskrivs i detta kapitel ska det beaktas vilken betydelse för skadans uppkomst den omständighet har haft som försäkringstagarens eller den försäkrades oriktiga eller bristfälliga uppgift gällt. Detsamma gäller även om det har skett en sådan förändring i förhållandena som medför ökad risk för skada och åtgärder eller försummelser av den försäkrade eller en

person som avses i 33 §. Dessutom ska eventuellt uppsåt hos försäkringstagaren, den försäkrade eller en person som avses i 33 § beaktas, liksom också arten av hans eller hennes oaktsamhet samt förhållandena i övrigt.

Om försäkringstagaren eller den försäkrade har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter och premien på grund av detta har avtalats till ett lägre belopp än vad som skulle ha varit fallet om riktiga och fullständiga uppgifter hade lämnats, ska förhållandet mellan den avtalade premien och premien beräknad enligt riktiga och fullständiga uppgifter beaktas när en ersättning sätts ned. Mindre avvikelser i försäkringspremierna ger dock inte rätt till nedsättning av ersättningen.

35 §

Fall där oriktiga upplysningar eller riskökning saknar betydelse

Vid livförsäkring får försäkringsgivaren åberopa försummelse av upplysningsplikten endast om dödsfallet har inträffat innan fem år förflutit från ansvars inträdande eller om försäkringsgivaren inom samma tid har sänt ett meddelande som avses i 17 § 3 mom. eller 20 § 3 mom. Vad som bestäms i detta moment ska inte tillämpas om försäkringstagaren eller den försäkrade har förfarit svikligen.

38 §

Premiebetalning

Premien ska betalas inom en månad efter det att försäkringsgivaren har sänt en premiefaktura till försäkringstagaren. Den första premien behöver dock inte betalas förrän försäkringsgivarens ansvar har inträtt, om inte betalning av premien enligt försäkringsvillkoren är en förutsättning för att försäkringsgivarens ansvar ska inträda. De följande premierna behöver inte betalas före den avtalade premieperiodens eller försäkringsperiodens början. Om försäkringsgivarens ansvar delvis inträder senare behöver premien

för denna del av ansvaret inte betalas innan ansvaret inträtt.

Om försäkringstagarens betalning inte täcker en och samma försäkringsgivares alla premiefordringar, har försäkringstagaren rätt att bestämma vilka premiefordringar som ska avkortas med det belopp som betalas.

40 §

*Fortsatt ansvar och utsökning av premien vid
fortlöpande skadeförsäkring*

Om det i försäkringsvillkoren för en fortlöpande skadeförsäkring föreskrivs att försäkringsgivarens ansvar inte upphör före utgången av försäkringsperioden, trots att premien för försäkringsperioden inte har betalats inom utsatt tid, får försäkringsgivaren driva in premien jämte dröjsmålsränta i utsökningsväg utan dom eller beslut, med iakttagande av lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007), förutsatt att försäkringsgivaren har gjort en anteckning om detta på premiefakturan.

— — — — —

41 §

Fortsatt gruppformånsförsäkring

Har en gruppformånsförsäkring upphört enligt 17 b § i fråga om en försäkringstagare som har utträtt eller uteslutits ur gruppen, anses försäkringen dock vara i kraft i fråga om en sådan försäkringstagare för vilken försäkringsgivaren har tagit emot premien.

42 §

Betalning av försenad skadeförsäkringspremie

Om en försäkringstagare i ett fall som avses i 11 § 3 mom. betalar premien för en skadeförsäkring för sent eller i ett fall som avses i 39 § efter det att försäkringen upphört, inträder försäkringsgivarens ansvar dagen efter att premien betalats. Försäkringen gäller härvid till utgången av den ursprungligen avtalade försäkringsperioden, räknat från det att den på nytt trätt i kraft.

Vad som bestäms i 1 mom. ska dock inte tillämpas, om försäkringsgivaren inom 14 dagar efter det att premien betalats meddelar försäkringstagaren sin vägran att ta emot betalningen. Försäkringsgivaren får inte vägra ta emot betalningen av den anledningen att ett försäkringsfall har inträffat efter det att premien betalats.

47 §

Förmånstagare

Försäkringstagaren har rätt att förordna en person (*förmånstagare*) som i stället för försäkringstagaren eller den försäkrade har rätt till den ersättning som betalas ut enligt en personförsäkring. Försäkringstagaren får ändra eller återkalla förmånstagarförordnandet, om något försäkringsfall i samband med vilket förordnandet är avsett att tillämpas inte har inträffat. I försäkringsvillkoren för pensionsförsäkring får begränsningar göras i försäkringstagarens rättigheter enligt detta moment.

Försäkringstagaren kan ge förmånstagaren eller den försäkrade en skriftlig utfästelse om att hålla förordnandet i kraft (*oåterkalleligt förmånstagarförordnande*). Förmånstagarförordnandet får i dessa fall inte ändras eller återkallas utan samtycke av den som har tagit emot utfästelsen.

Om ett förmånstagarförordnande är i kraft, ingår en försäkringsersättning som ska betalas med anledning av den försäkrades död inte i dödsboet. Försäkringsersättningen hör till den försäkrades dödsbo om det inte finns något förmånstagarförordnande och om det i försäkringsvillkoren inte har angetts att ersättningen ska betalas till försäkringstagaren.

Har en livförsäkring tecknats för någon annan än försäkringstagaren eller annars på sådana villkor att den tidpunkt då försäkringsersättningen ska betalas inte är beroende av försäkringstagarens död och avlider försäkringstagaren innan försäkringsersättningen ska betalas ut, övergår försäkringstagarens rätt på förmånstagaren, om en sådan har förordnats.

51 §

Överlåtelse och pantsättning av rättighet som grundar sig på livförsäkring

Försäkringstagaren får överlåta och pantsätta en rättighet som grundar sig på livförsäkring. Överlåtelse och pantsättning av rättigheter som grundar sig på pensionsförsäkring kan dock begränsas i försäkringsvillkoren. En rättighet som grundar sig på grupplivförsäkring får inte pantsättas. Överlåtelsen eller pantsättningen är inte gällande mot försäkringstagarens borgenärer, om inte försäkringsgivaren skriftligen har underrettats om saken. Om en försäkring är förenad med ett oåterkalleligt förmånstagarförordnande, får försäkringstagaren inte överlåta eller pantsätta försäkringen utan samtycke av den som har mottagit utfästelsen om förmånstagarförordnandet.

53 §

Meddelanden till panträttsinnehavaren och till den som får utfästelse om ett förmånstagarförordnande

Bestämmelserna i 17, 20, 21 och 39 § om försäkringsgivarens skyldighet att informera försäkringstagaren om att försäkringen upphör eller att försäkringsgivarens ansvar minskar gäller även den hos vilken en på livförsäkring baserad rättighet har pantsatts eller som har mottagit en utfästelse om att ett förmånstagarförordnande ska hållas i kraft, under förutsättning att försäkringsgivaren har underrättats om pantsättningen eller förmånstagarförordnandet. En försäkringsgivare som åsidosätter sin informationsskyldighet kan inte gentemot panträttsinnehavaren eller förmånstagararen åberopa att försäkringen har upphört eller ansvaret minskat.

54 §

Utmätning vid livförsäkring

Om enligt en livförsäkring den försäkrade är försäkringstagaren eller dennes make, får ingen-

deras rätt enligt försäkringsavtalet utmätas för någonders skuld, om

1) det efter det att försäkringen tecknades har förflutit minst fem år när utmätningen verkställs, det har avtalats att premier ska betalas i minst tio år och det under inget år har betalats mer än en femtedel av det sammanräknade premiebelopp som skulle ha förfallit till betalning, om premierna när försäkringen tecknades hade fördelats jämnt över tio år; en premieförhöjning som beror på en avtalad förändring i det index som anger kostnadsutvecklingen ska inte beaktas, eller om

2) försäkringen gäller endast dödsfall, och i premie inte för något år har betalats mer än två gånger den årliga premien.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas inte vid utmätning av underhåll som ska betalas till make eller barn.

64 §

Meddelande om att en försäkringsgivares ansvar upphör eller begränsas

Försäkringsgivaren är skyldig att upplysa de försäkrade enligt 62 § som försäkringsgivaren känner till, om att försäkringsgivarens ansvar upphör eller om ett avtal eller en åtgärd som begränsar ansvaret, om avtalet eller åtgärden kännbart begränsar den försäkrades rättigheter. Försäkringsgivarens ansvar upphör eller avtalet eller åtgärden träder i kraft gentemot den i 62 § avsedda försäkrade tidigast 14 dagar efter det att meddelandet har avsänts till den försäkrade.

70 §

Utbetalning av ersättning

Försäkringsgivaren ska när försäkringsersättning betalas till en omyndig underrätta förmyndarmyndigheten i den omyndiges hemkommun, om ersättningens totala belopp är större än 1 000 euro och ersättningen innefattar annat än

ersättning för sådana kostnader eller förmögensförluster som har orsakats av ett försäkringsfall.

72 §

Oriktiga upplysningar efter ett försäkringsfall

Om den som söker ersättning efter ett försäkringsfall svikligen har lämnat försäkringsgivaren oriktiga eller bristfälliga upplysningar som är av betydelse för bedömningen av försäkringsgivarens ansvar, kan ersättningen till honom sänkas eller förvägras enligt vad som är skäligt med hänsyn till förhållandena.

73 §

Tidpunkten för ersättningsanspråk samt preskription

Ersättningsanspråk som grundar sig på försäkringsavtal ska riktas till försäkringsgivaren inom ett år efter det att den som söker ersättning fått kännedom om försäkringen, försäkringsfallet och den skadepåföljd som föranletts av försäkringsfallet. Ersättningsanspråk ska i varje fall göras inom tio år efter försäkringsfallet eller, om försäkringen tecknats för personskador eller skadeståndsskyldighet, efter det att skadepåföljden uppkommit. Med framläggande av ersättningsanspråk jämföras anmälan om försäkringsfallet.

Om något ersättningsanspråk inte läggs fram inom den tid som anges i 1 mom. förlorar den som söker ersättning sin rätt därtill.

74 §

Tid för väckande av talan

Talan med anledning av försäkringsgivarens ersättningsbeslut eller annat beslut som inverkar på försäkringstagarens, den försäkrades eller någon annan ersättningsberättigads ställning ska väckas inom tre år efter det att parten fått skriftligt besked om försäkringsgivarens beslut och denna tidsfrist, annars är talerätten förlorad. I 11 § i lagen om preskription av skulder

(728/2003) bestäms om avbrytande av preskription av den anledningen att ett ärende anhängiggörs i konsumenttvistenämnden, Försäkringsnämnden eller något annat organ som avgör konsumenttvister.

75 §

Försäkringsgivarens regressrätt

Försäkringsvillkoren får inte avvika från bestämmelserna i 1 och 2 mom. till nackdel för en tredje person om denne är en privatperson eller en arbetstagare, en tjänsteman eller någon annan person som i enlighet med 3 kap. 1 § i skadeståndslagen (412/1974) kan jämföras med dessa. I försäkringsvillkoren för motorfordonsförsäkring kan dock regressrätten regleras i enlighet med 20 § i trafikförsäkringslagen.

79 §

Utsökning av premien för grupplivförsäkring för arbetstagare

Försäkringsgivaren får utan dom eller beslut i utsökningsväg driva in premien med dröjsmålsränta för en grupplivförsäkring som arbetsgivaren enligt kollektivavtal är skyldig att teckna för arbetstagarna (*grupplivförsäkring för arbetstagare*), med iakttagande av bestämmelserna i lagen om verkställighet av skatter och avgifter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas på

1) försäkringar, där avtal har tecknats efter det att lagen trätt i kraft,

2) skadeförsäkringar som fortsätter en försäkringsperiod i sänder enligt 16 § 1 mom., räknat från ingången av den försäkringsperiod som närmast följer efter det att lagen trätt i kraft, och

3) olycksfallsförsäkringar och sjukförsäkringar från ingången av den premieperiod som närmast följer efter det att lagen trätt i kraft eller, om någon premieperiod inte avtalats, från in-

gången av det kalenderår som närmast följer efter det att lagen trätt i kraft.

På andra försäkringar än de som avses i 2 mom. 2 och 3 punkten och om vilka avtal har tecknats innan denna lag trätt i kraft tillämpas lagens 4, 7, 17 b, 20 och 20 a §, 24 § 3 mom., 27, 41, 47 och 54 § samt 70 § 2 mom.

Om ett försäkringsfall har inträffat efter det att lagen trätt i kraft tillämpas lagens 17 § 2 mom., 72 och 73 § samt 75 § 3 mom. Om försäkringsgivarens beslut har fattats efter det att lagen trätt i kraft tillämpas 74 §.

Lag

om ändring av 35 § i äktenskapslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i äktenskapslagen av den 13 juni 1929 (234/1929) 35 § 2 mom. som följer:

35 §

Makarna har dock inte giftorätt i egendom som undantagits giftorätten genom ett förordnande i ett äktenskapsförord, gåvobrev, testamente eller förmånstagarförordnande avseende personförsäkringar. Makarna har inte heller gif-

torätt i egendom som trätt i stället för sådan egendom. Om det dessutom har bestämts att makarna inte har giftorätt i egendomens avkastning ska även det förordnandet iakttas.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 11 § i lagen om preskription av skulder

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 15 augusti 2003 om preskription av skulder (728/2003) 11 § 1 mom. 1 punkten som följer:

11 §

Rättsliga åtgärder som avbryter preskription

Preskriptionen av en skuld avbryts på det sätt som anges i 2 mom., om

1) borgenären väcker talan angående fordran mot gäldenären eller i fråga om fordran framstäl-

ler ett krav vid domstol, konsumenttvistenämnden eller vid något annat lagstadgat organ eller i ett förfarande där ett avgörande eller en rekommendation i ärendet kan meddelas, eller vid ett organ som antecknats i den databas över organ

som avgör konsumenttvister som Europeiska kommissionen svarar för,

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas också på skulder vars rättsgrund har uppstått före lagens ikraftträdan-

de. Om ett ärende som gäller en skuld när lagen träder i kraft är anhängigt vid ett organ som antecknats i den databas över organ som avgör konsumenttvister som Europeiska kommissionen svarar för, avbryts preskriptionen av skulden vid lagens ikraftträdande på det sätt som avses i 11 §.

Lag

om upphävande av 13 kap. 3 § i försäkringsbolagslagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs 13 kap. 3 § i försäkringsbolagslagen av den 18 juli 2008 (521/2008).

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 25 § i lagen om försäkringsförmedling

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 15 juli 2005 om försäkringsförmedling (570/2005) 25 § som följer:

25 §

Information om försäkringar

Försäkringsmäklaren ska i sitt uppdrag se till att kunden får all den information som behövs för bedömningen av kundens försäkringsbehov och för valet av försäkring innan ett försäkringsavtal ingås, såsom information om till buds stående försäkringsformer, försäkringspremier och försäkringsvillkor. När informationen ges ska försäkringsmäklaren även fästa uppmärksamhet vid väsentliga begränsningar i försäkringsskyd-

det. Dessutom ska uppmärksamhet fästas vid omständigheter som är väsentliga för valet av placeringsobjekt som eventuellt hänför sig till försäkringen, varvid försäkringssökandens tidigare erfarenhet av och syfte med placeringen ska beaktas särskilt.

Den information som avses i 1 mom. och som ska ges till kunden ska bygga på en opartisk analys av tillräckligt många av de försäkringar som är tillgängliga på marknaden. Analysen och förslaget till hur försäkringsbehovet ska täckas ska ges till kunden på det sätt som avses i 20 § 1 mom. 1—3 punkten.

Informationen behöver inte ges om kunden
inte önskar den eller om det skulle medföra
oskäligt besvär att ge den.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 23 mars 2010